

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

5 Vtrùm audita, vel alia quælibet referens absque asseueratione & dubitanter, peccet mortaliter, & tenneatur restituere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

15 docet Pet. Nauar. lib. 2. c. 4. num. 307. & insinuat Nauarr. c. 18. n. 24. nisi forte propterea putaretur valde in animo eorum, quibus dicitur, contem-
 16 nendus. Ratio est; quia ob hæc non censetur quis infamis. Si tamen in faciem hæc & similia, præ-
 fertim viro honorato, dicantur conuictiandi causa, erit peccatum mortale; quia censetur notabilis contumelia; secus si vilis sit conditio; nisi forte grauem mærorem inde putetur concepturus. Ter-
 17 tiò, Quando ratione conditionis personæ, peccata, etiam mortifera, non censentur notabiliter læ-
 dere famam; non est peccatum mortale, horum reuelatio: vt si quis dicat, militem commisisse duellum, habere concubinam, decessisse puellam: vel, adolecentem esse prodigum, deditum amori-
 18 bus. Quarto, Idem dicendum, si generalibus nomi-
 minibus peccatorum mortalium aliquem infames; vt si dicas, esse superbium, auarum, iracundum; vt docet Siluester Detractio n. 2. ex D. Anton. supra. Ratio est, quia hæc nomina ordinariè non ita accipiuntur, vt sonent peccata mortalia; sed vt naturalem inclinationem, vel veniales defectus denotent. Fieri tamen potest, vt ratione dignitatis personæ, de qua dicuntur, vel quia putantur accipienda pro grauibus vitijs, sit in his peccatum mortiferum. vide Nauarr. cap. 18. n. 24.

Generalia
victorum
nomina.

DUBITATIO IV.

Utrum auditor detractoris peccet mortaliter.

D. Thom. art. 4.

19 **R**espondeo & Dico Primò, Qui ita audit vt inducat vel excitet ad detrahendum, non minus peccat quam ipse detractor, sed potius magis: similiter qui detrahentem verbis vel gestibus animat ad prosequendum. Ita D. Thom. a. 4. & alij. Quòd magis peccet, probatur; quia non solum ipse in se peccat affectu detractionis, sicut detractor, sed etiam alteri est causa detrahendi. detractor enim solum est auctor sui peccati, ille verò & sui & alterius: vnde tenetur ad restitutionem, nisi detractor ipse restituat. In hoc casu locum habet quod ait Bernardus lib. 2. de confid. sub fine: *Detrahere vel detrahentem audire, vtrum horum detestabilius sit, non facile dixerim.*

20 **D**ico Secundo, Qui audiendo detractorem, lætatur, nõ tamen inducit nec animat ad continuandum, peccat mortifere contra charitatem (vt qui alieno malo lætetur) & etiam contra iustitiam, quatenus gaudet eo opere, quo alteri iniuste damnum datur: non tamen tenetur ad restitutionem, quia non est causa damni.

Dices, Tenebatur impedire, & non impediuit: ergo est causa. Respondeo, Non tenebatur obligatione iustitiæ, sed solum charitatis. vnde saltem non est causa per iniuriam.

21 **A**duerte tamen, Si quis solum delectetur eloquentia detractoris, vel curiosa cognitione factorum proximi; non tamen desideret, vt ille detrahat; non esse peccatum mortale: sed tunc solum, quando vel delectatur damno proximi, (quod non potest prouenire nisi ex aliquo odio) vel ita delectatur eloquentia vel curiosa cognitione, vt placeat ei quòd alter detrahat. Nam vt Apostolus ad Rom. 1. ait: *Qui talia agunt, digni sunt morte,*

Ex curio-
sitate au-
diens.

non solum qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.

Dico Tertio, Qui nec inducit, nec lætatur, tamen audit, nec resilit, cum possit, aliquando peccat venialiter, aliquando mortifere. Mortifere peccat, si infamia sit grauis, & facile possit eam impedire, nec putet eam alia ratione auertendam; vel breui recuperandam. Ratio est; quia charitas obligat, vt graue damnum proximi, quod ipse iniurus patitur, impediamus; si commode possumus. Vnde si sit Superior, qui ex officio tenebatur impedire proximi infamiam, obligabitur ad restitutionem, in defectum inferioris. Venialiter peccat Primò, si detractio est leuis. Secundò, si est quidem de re graui, tamen solum sit apud vnum, vel vt summum duos, qui rem omnino silebunt, tunc enim nõ censetur notabilis infamia, ita Caiet. 2. 2. q. 73. a. 2. dub. 1. Cordub. q. 2. conclus. 5. Pet. Nau. lib. 2. cap. 4. nu. 334. sed hæc sententia non est ita vniuersè amplectenda, vt infra dub. 11. dicitur. Tertio, si nimia verecundia vel animi pusillitate non audeat resistere. ratio est; quia tunc valde difficile est efficaciter impedire: vnde tunc non tenetur, saltem sub peccato mortali, nisi forte infamia esset valde atrox, vel graui incommoda putaretur paritura. tunc enim deberet sibi vim facere, excusata verecundia, & modestè contradicere. Quarto, Si putet detractorem sponte reuocaturum vel emendaturum quod dixit, idque breui & efficaciter: quod vt faciat, adhibenda correptio fraterna, si opus sit. Quintò, Si putet auditores non credere. Nullo autem modo peccas, si vel non putes profuturam tuam monitionem, vel metuas aliquod magnum damnum; vt contumelias, verbera, vel si rationabilis verecundia obster; vt si sis famulus, vel nullius auctoritatis. debes tamen tunc, si commode possis, vel discedere, vel faciem tristiorè ostendere, vel sermonem aliò diuertere: nam hac ratione impeditur, vel saltem minuitur detractoris sermo; iuxta illud Prouerb. 25. *Ventus aquilo dissipat pluuia, & facies tristis linguas detrahentium.* vide Chrylost. Hom. 3. ad populum, à medio vsque ad finem: Bernard. Sermon. 24. in Cantica, & Sermon. de triplici custodia, manus, linguæ, cordis.

21
Non res-
siliens.

22
Quando
sit venia-
liu.

23

DUBITATIO V.

Utrum audita, vel alia quelibet referens absque a seueratione & dubitanter, peccet mortaliter, & teneatur restituere.

24 **R**espond. & Dico Primò, Non esse peccatum mortiferum si ita referat, vt ei probabile non sit vilam inde infamiam orituram, eò quòd alij non sint credituri. Ita Scotus d. 15. q. 4. Nau. c. 18. n. 50. & multi alij D. D. Ratio est; quia tunc non est probabile periculum damni proximo.

Notandum tamen, Si crimen esset valde graue, vt hæresis, proditio, præpostera libido; & verisimile esset, ex narratione auditoribus malam suspensionem suborituram, posse esse peccatum mortiferum; quia talis suspicio videtur esse magnum malum, respectu honestæ personæ.

Dico Secundo, Si quis audita referat coram iis, quos probabile est ex sua leuitate credituros; etiam si ex lenitate ipsi sufficientem occasionem ad id minimè dederit, peccat mortifere contra charitatem, non tamen

24

25

Si ex leni-
tate puten-
tur credi-
turi.

tamen contra iustitiam; ac proinde non tenetur ad restitutionem. Quod mortifere peccet, probatur; quia qui aduertit, ex suis dictis vel factis alii grauius laedendū, siue in fortunis, siue in fama, siue in corpore; tenetur ex charitate abstinere, si commodè possit; quamuis id ex alterius culpa prouenturum videat. Quisque enim tenetur impedire notabile damnum proximi, quantum commodè potest, & maximè quod sui occasione proueniret. Quod autem non tenetur ad restitutionem, docet expressè

26 *Calet. q. 73. a. 3. cum ait, eum, qui audita refert, non teneri ad restitutionem. & Nau. c. 18. n. 48. ubi dicit, non teneri, qui non dedit iustam causam credendi.*
Adrianus in 4. q. de restit. famae, in fine. Sil. v. Detractio, q. 4. & aliquot alij DD. Ratio est; quia non est causa efficax damni, sed merè per accidens ex ipsius narratione sequitur: non enim eius narratio est talis, ut idonea sit fidem facere; sed quod illi credant, id prouenit ex illorum lenitate vel malitia. Vnde is qui narrat audita ab hominibus parum fide dignis, indicans suis auctoribus, non tenetur ad restitutionem, etiam si auditores ex sua leuitate credant: imò etiam si id malo animo faceret: quia intentio nocendi non obligat ad restitutionem, quando opus ex se non est damnosum, ut supra cap. 7. dubit. 2. dictum est.

27 *Dico Tertiò, Qui refert audita eo modo, vel nominatis iis auctoribus, ut audientes merito possint induci ad opinandum malum de proximo, peccat contra iustitiam, & tenetur ad restitutionem. Ita Sorus l. 4. de Iust. q. 6. a. 3. circa quartum argumentum. Probatur; quia dat sufficientem causam aliis malè opinandi, ex qua, mala opinio recipi sequitur: ergo, &c. Antecedens probatur Primò, Quia si absolutè diceret Petrum comisisse adulterium, & alij crederent, peccaret contra iustitiam, & teneretur ad restitutionem: atqui quando eo modo narrat, vel eo auctore, cui merito aequè sit credendum atque ipsi, non minùs efficaciter inducit audientes ad sic opinandum, quàm si ipse ex se asserteret: ergo, &c. Secundò, Quia inducere alterius testimonium, est adferre argumentum non exigui ponderis ad persuadendum: ergo, &c.*

DUBITATIO VI.

Vtrum sit peccatum mortale, infamare seipsum.

29 *Caletanus q. 73. art. 2. & in Summa v. Detractio, existimat esse peccatum mortiferum contra iustitiam, se infamare; quia censet hominem non esse dominum suae famae. Vnde colligit Primò, esse grauius peccatum se infamare quam proximum; sicut grauius est se occidere, quàm proximum: in qua sententià videtur etiam esse D. Aug. l. 1. de Ciuit. c. 20. Secundò, hominem teneri ad restituendum sibi famam. Sed communis sententià est in contrarium; pro qua*

30 *Dico Primò, Seipsum infamare, ex genere suo non est peccatum mortiferum, neque contra iustitiam, neque contra sui charitatem. Ita Sorus l. 5. q. 10. a. 2. Nau. c. 18. num. 27. & 61. & alij passim. Probatur non esse contra iustitiam; quia homo est dominus suae famae, sicut luarum opum, ut supra cap. 4. dubit. 1. dictum est: ergo illam dissipando, nulli facit iniuriam; (sicut neque dissipando aha bona) siue id fiat reuelando crimen verum, siue*

crimen falsum sibi imponendo. quae enim lex iustitiae obligat illum, ut retineat bonam existimationem in mentibus hominum?

Non esse etiam contra charitatem, Probatur Primò, quia charitas non obligat hominem ad bona huius vitae, quae extra nos sunt, comparanda vel conseruanda; nisi quatenus sunt necessaria ad bona spiritualia vel nostra vel proximorum: ergo non obligat ad famam conseruandam, si ipsa secundum se consideretur.

Secundò, Quia prodigalitas, quae versatur in bonis externis, ex genere suo non est peccatum mortiferum, aut contra charitatem: sed solum veniale contra liberalitatem: ergo eum cum fama sit etiam quoddam bonum externum, eius profusio non erit contra charitatem, sed solum erit quaedam prodigalitas.

Dico Secundò, Ratione tamè alicuius circumstantiae, nempe damni, quòd nobis vel aliis contingit ex nostra infamia, potest esse peccatum mortale, se infamare. Est communis DD. Primò, Si ex mea infamia sequatur notabile scandalum, vel mihi, vel proximo. Mihi quidem, ut si ex infamia redderet effrenator ad peccandum. Sed existimato fieri, ut ex hoc capite infamare se, sit peccatum mortale; quia ordinariè est occasio remota. Proximo verò, ut si ille sciens me aliquando tale peccatum admisisse, inde occasione acciperet idem patrando: quamuis & hoc fortassis ratio vsu veniat, praesertim si cum dolore vel vituperatione crimen meum commemorem. Secundò, Si inde mihi imminet periculum vitae, ut si dicam me occidisse parentem Petri, vel violasse eorum: hoc enim non solum est famae, sed etiam vitae profusio; & est alteri dare occasionem peccandi. Tertiò, Si mea fama sit necessaria muniti quod gero; ut si sum Episcopus, Pater, Abbas, Prior: tunc enim peccabo contra iustitiam.

Aduerte tamen, in hoc casu se infamare, aut famam suam negligere, non esse per se contra iustitiam; sed velle minus Praelati cum hac infamia, qua factus est ineptus, retinere. Vnde si quis vellet deponere officium, aut nouis virtutum exercitiis infamiam vincere, ut muniti non oblit, non erit hac ex parte contra iustitiam se infamare, aut famam negligere, ut docet Sorus l. 4. q. 6. a. 3. ad 4. Quartò, Si mea infamia redundat in alios, v. g. in liberos, in familiam, in Ordinem religiosum. est enim magna infamia liberis, (praesertim in Hispania & Italia) habuisse parentem haeticum; praeterquam quòd fiant inhabiles ad officia, & beneficia: & familiae honestae infamia est, esse aliquem in ea proditorem patriae, sodomitum, latronem, vel qui publico supplicio sit affectus: Ordini religioso, habere Religiosum impurae vitae, ebriosum. In his igitur & similibus casibus, plerumque erit peccatum mortale seipsum infamare: tum quia notabiliter existimatio aliorum laeditur, tum quia grauius merore afficiuntur. Vtrum autem sit contra iustitiam, dicendum infra dubit. 23.

DUBITATIO VII.

Vtrum possit quis sibi falsò crimen imponere, ad vitanda tormenta, praesertim si ob id esset extremo supplicio afficiendus.

34 *Caletanus verb. Detractio, & quidam alij, negant id licere, etiam si hoc modo possit mortè euadere,*